

#18

# MAURER Dóra



MAURER DÓRA (1937)

Overlappings 27. No 417, 2005

Akril, vászon, fa | Acrylic, canvas on wood, 55,5 x 95,5 cm

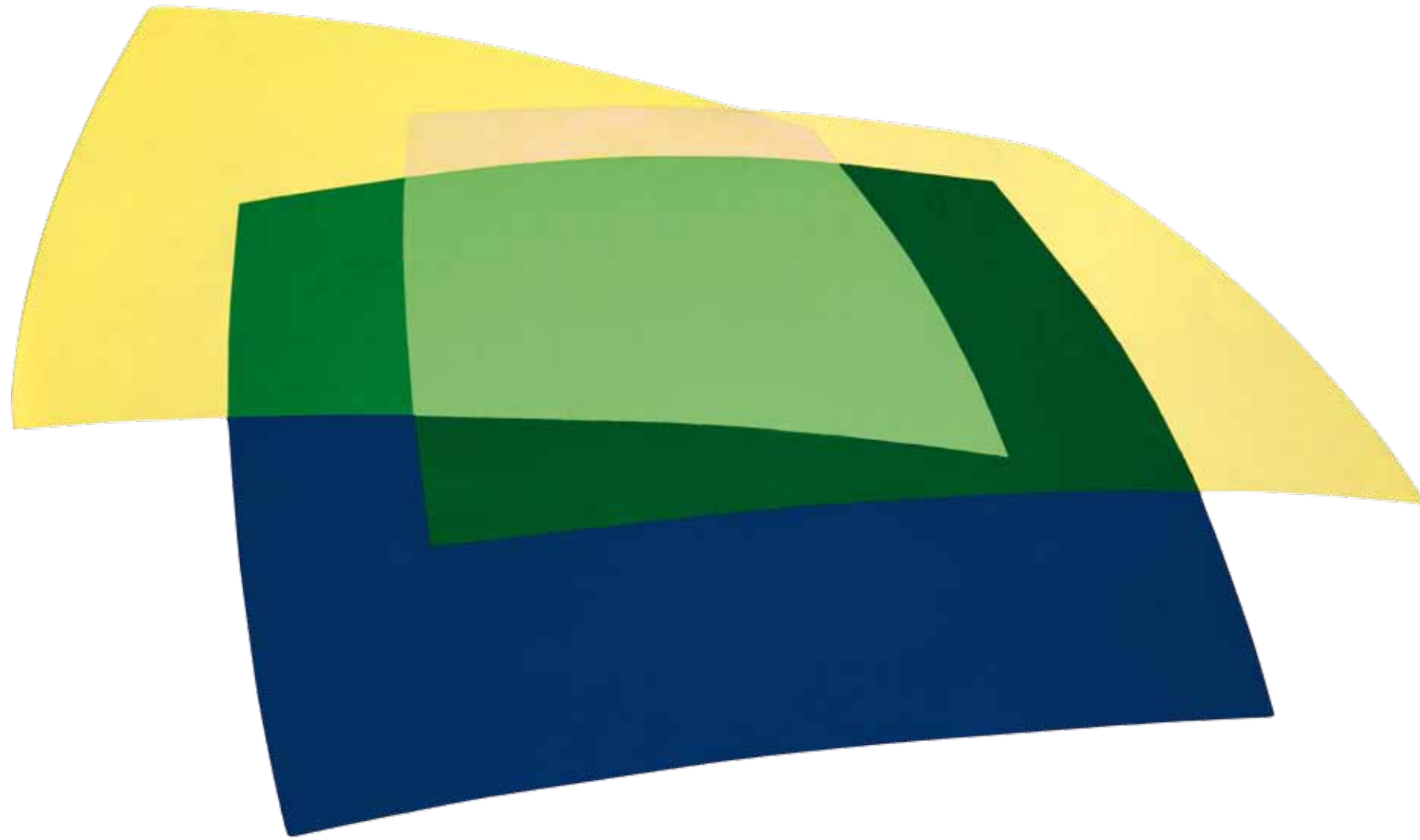
Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse: Maurer 2005 Overlappings 27. No 417 (place of blue)

Kezdő ár | Starting price: 9 000 000 Ft / 22 500 EUR

Becsérték: 14 000 000 - 22 000 000 Ft

Estimate: 35 000 - 55 000 EUR

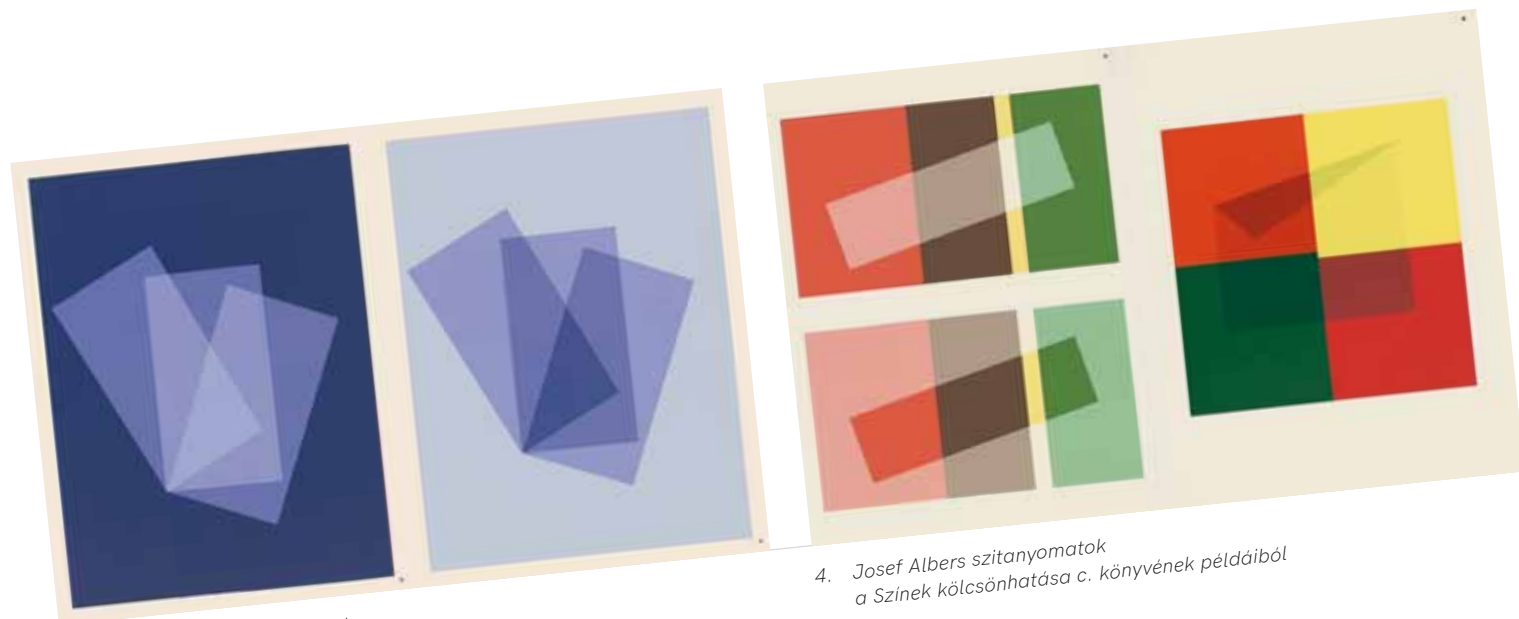
24



1. Henri Matisse: *Memory of Oceania*, 1953  
MoMA, New York



2. Henri Matisse: *The Snail*, 1953  
MoMA, New York



3. Josef Albers színtanyomatok a Színek kölcsönhatása c. könyvének példái

4. Josef Albers színtanyomatok a Színek kölcsönhatása c. könyvének példái

Első látásra talán hihetetlennek tűnik, hiszen mások a mesterek és gyökerek, és egészen más a megfogalmazás, az eszköztár, valamint valószínű, hogy ők maguk lennének az elsők, akik ezt a párhuzamot visszautasítanák (ugyan fennállása egyikük érdemeit sem kisebbítené) – mégis megkockáztatható az állítás, hogy számos hasonlóságot lehet találni Maurer Dóra és Keserő Ilona munkásságában. Mindketten – annak ellenére, hogy festő vagy freskó szakra jártak – a grafika felől indultak, amely révén lépésről-lépésre távolodtak az ábrázolandó tárgytól a rajzolás mint gondolkodás, folyamat, vagyis a rajzolás műveletének vizsgálata felé. Egyformán kutató művészek, akik életművét egymást ellenpontosító és kiegészítő, egymásból alakuló, újabb problémákat felvető, de az előzőekre folyvást visszautaló műcsoportok alkotják. Mindkettő munkájában központi elem a megfigyelés és kísérletezés, az ebben rejülő következetesség

és játékoság, lényeges szerepe van bennük a mozgásnak (közeledésnek, távolodásnak), a folyamatszerűségnek és időbeliségnek, az emlékezésnek vagy a formák és színek közötti interakciónak. Ugyanúgy megbontják a hagyományos képkéret határait, és kilépnek a térbe, továbbá egyaránt vizsgálódnak más médiumokban is. A festészet, a szín és formaértékelés, valamint a kognitív- és percepcióvizsgálatok – Keserőhöz hasonlóan – csak később, a Quasi-képekkel tűntek fel Maurer Dóra munkásságában. Azonban, ahogy elnevezésük is jelzi, ezek alapvetően különböznek a hagyományos táblaképtől. „Maurer életműve leírható a táblakép és a képsík mozgásba hozásának és fokozatos relativizálásának folyamataként. A nyolcvanas évektől fogva újabb és újabb kontextusba helyezte, tovább és tovább relativizálta a Quasi-képeket, maga a »quasi« fogalma is »quasivá« vált” – foglalja

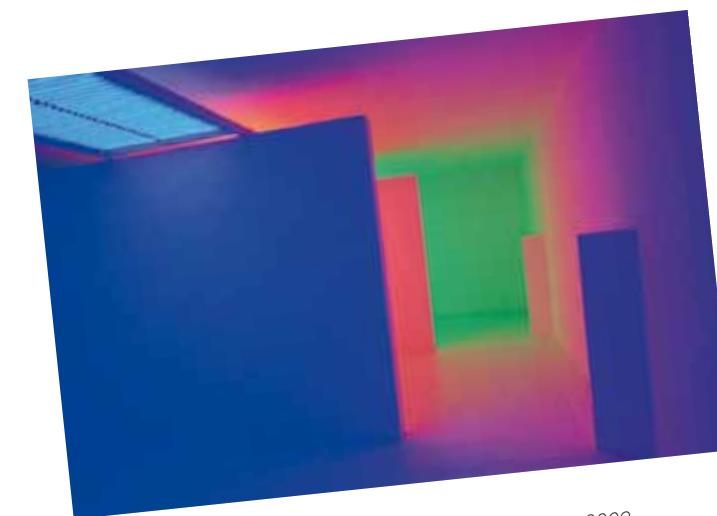
össze Fehér Dávid.<sup>1</sup> Itt már nem a tárgyak „eltolódása”, hanem a raszterhálók mentén a színes vonalak és mezők (önálló) mozgása okozza az újabb és újabb, egyre komplexebb relációkat. A következő lépés a Quod libet („Ahogy tetszik”) és az Overlappings-sorozatok az 1990-es és 2000-es években. Ezek az újabb műveken a szín kap nagyobb szerepet. Ahogy a Ludwig-kiállításának katalógusában Maurer elmondja, hogy új színeket kaphasson, először megsötétítette a meglévőket, később a különböző napszakokban megfigyelt színváltozásokat rögzítette (Relativ Quasi-képek). Ezután jött, hogy a Quod libet nagy fehér felületeit egészen kitöltötte az adott színnel, az átfedéseknél 1:1 arányban keverve a festéket, mellyel néha kifejezetten csúf színhatások keletkeztek. Máskor, a színek egymásra tolódásának a helyét köztes színnel töltötte ki, amelynek ugyan köze van a kiinduló színekhez, de már nem csupán a keveréke.<sup>2</sup>

Josef Albers Színek kölcsönhatása (1963) című elméleti munkája fontos referencia ezekhez a sorozatokhoz, Maurer 2006-ban le is fordította magyar nyelvre a könyvet. A szöveg hasznos lehet mind a festőknek, mind a laikusoknak, mivel Albers rendkívül tömören és érthetően, vizuálisan is szemléltetve elemzi a különféle színviszonylatokat. Maurer Overlappings (és az utána következő, Stages és IXEK elnevezésű) műcsoportba tartozó alkotásainak elméleti hátterét (az eredeti szöveg alapján) a IX. fejezetben lehet megtalálni, ahol a színek transzparenciájáról van szó. A jelenlegi aukción látható Overlappings 27. (2005) tökéletesen megfeleltethető az Albers által említett példának, annak gyakorlati megvalósulása és továbbgondolása. Előzetesen, az alább idézett részlet megértéséhez tudni kell, hogy Albers festmények helyett színes papírokkal javasolja a kísérletezéseket, egészen egyszerűen praktikus okokból

(meghatározott színrendszert képviselnek és könnyen hozzáférhetőek). „Kezdjük egy egyszerű és közismert ténnyel, hogy ha a kéket és sárgát összekeverjük zöld lesz belőle. Válasszunk ki egy kéket és egy sárgát, majd helyezzük egymás mellé őket. Próbáljuk meg elképzelni, hogy milyen zöld születhet e két szín keverékéből. Ezután kiválasztunk egy papírt, amely megfelel ennek az elképzelt keveréknek. Ahhoz, hogy megtudjuk, az »elgondolt« keverék elfogadható-e, hihető-e, meggyőző-e, a három színt (a két »színszülőt« és egy »színleszármazottat«) három azonos téglalapba kell helyezni az alábbiak szerint: a kéket horizontálisan (1), a zöldeket vertikálisan (2) úgy, hogy a felső része átfedje a kéket. A sárgát a zöldre helyezzük (3), úgy, hogy a felső része egybeessen a kék alsó élével. Ilyen elrendezésben a zöld a »köztes«, és így a többi szín keveréke lesz”.<sup>3</sup> Itt – mint Albers írja – egyszerre két megtévesztés is működik: egyfelől

a színkeverés illúziója, másfelől az áttetszőségé, ezért, hogy a szemünk ezt felfoghassa, a színeket egymást átfedő alakzatokba kell helyezni. Maurer legalulra egy nagyobb kék színhártyát tesz, amelyre két másik sárgaszínű „réteget” rak elcsúsztatva, oly módon, hogy van olyan rész, ahol a lebegő színsíkok duplán „fedik” a kéket, van, ahol külön-külön, és van, ahol csupán egymást keresztezik. Így valójában a három alapszínhártyából hat lesz, mégis, a színkapcsolatoktól és -helyzetektől függően akár többnek is érezhetjük. Az áttetszőség és fény illúzióját Maurer úgy éri el, hogy nem pusztán összekeveri a színeket, hanem rétegenként egy egységnyi fehérre tesz hozzájuk, ezért minél több van egymáson, annál világosabb lesz. Ugyancsak továbbgondolása az albersi példának, hogy Maurer a tér illúzióját továbbbővíti azáltal, hogy a színpikkelyeket a képzetbeli földgömb külső héját követve meghajlítja.

## FÖLDES LÉNA



5. részlet Carlos Cruz Diez La Experiencia Sensorial del Color c. kiállításáról, 2009 Periférico Caracas/Arte Contemporáneo, Caracas, Venezuela © Atelier Cruz-Diez Paris



6. Bridget Riley: Rajasthan, 2012, © Bridget Riley inset images courtesy Karsten Schubert, London

<sup>1</sup> Fehér Dávid: Új relációk. Maurer Dóra és a korrelációk művészete. Vintage Galéria, Budapest, 2020, 12.

<sup>2</sup> Maurer Dóra – Szükített életmű. Ludwig Múzeum Kortárs Művészeti Múzeum, Budapest, 2008. december 5. – 2009. február 22., 8-13.

<sup>3</sup> Josef Albers: Interaction of Color. Yale University Press, New Haven and London, 1972, 24.